

FEJLŐDÉSI TÁBLÁZAT

Fejlődési korszakok	Időtartam	Vezető tevékenység	Jellegzetes testi, érzékszervi vonások	Mozgás fejlődése	Beszéd fejlődése	Idegrendszer fejlődése	Emocionális fejlődés
Újszülöttkor	A születéstől 1 hónapos korig tart.	Alkalmazkodás a méhen kívüli környezethez. Ezen belül a gravitációhoz, a szakaszos táplálkozáshoz és ennek módjához.	Nagy fej, ehhez képest rövid törzs és lábak. Nagymértékű testsúlygyarapodás. A látás érzékszerve napok múlva kezd el funkcionálni. A hallás később tökéletesedik. Ezzel szemben az ízlelés és a szaglás képessége már korán létrejön.	Az agy még nem fejlett annyira, hogy koordinálni tudja a testrészeket, viszont vannak főleg védelmi szerepet betöltő reflexek. Pl.: Moro-reflex. Akaratlan, önkénytelen mozgásban az egész testrészt vesz. Az aktivitás igény csekély.	Az újszülött első hangjai élesek, tagolatlanok, kiáltó jellegűek. Sírás, mint érzelmi kifejező eszköz. Később gögicselés, mely torokhang, de kommunikatív értéke kevés.	Szülés közben a legel- lenállóbb az agy. Az oxigénhiányos állapotot akár 10 percig is képes kibírni.	A szoptatásnak fontos szerep jut. Egyrészt erősíti az anya-gyermek kapcsolatot, másrészt elősegíti a regenerációs tevékenységet.
Csecsemőkor	Egy hónapos kortól egy éves korig.	A pszihomotoros fejlődés során a csecsemő elsajátítja a mozgás képességét. Az észlelés és az elemi gondolkodás fejlődéséhez nagymértékben hozzájárul az anya-gyermek kapcsolat.	A testsúly normális esetben 10-12. hónapra meg- triplázódik. A fej kerülete megközelítheti a 75 cm-t. Az érzékelő szervek működése kezd összehangolódni, koordinálódni. A fájdalomra már reagál.	A mozgás még fejlődik. A gyermek mozgási köre kitágul, bár lemarad a látás és hallás fejlődésétől. A járás és a futás elemei keverednek. A reflex és az ösztönös mozgás különválnak. Eleinte a csecsemő az egész kezét használja.	A csecsemő kezdi utánozni, ismételni saját hangját. A baba gögicselésében az anyanyelv jellemző szavai, szótagjai már megjelennek.	Kialakul a vízió-moto- ros koordináció. A kéz és a szem összehangol- tan működik. A csecse- mő ebben a korban már dönteni is képes.	A gyerekek igazán csak az anya közelségé- re van szüksége és ezt a kapcsolatot a világ sem tudja kompenzálni a gyermek számára. Ez a kapcsolat lesz az alakja a csecsemő világnép- képzésének.
Kisgyermekkor	1-3 éves korig.	Itt már kialakul egyfokú önállóság. Pl.: önálló ét- kezés és a szobatiszta- ság. Ennek az időszak- nak fontos jellemzője még a személyiség alap- jainak kialakulása.	A súly tovább növekszik. A test fokozatosan ará- nyosodik. Jelentős az agy súlyának a növekedése, ekkor már elérheti az 1100 g-ot. Az érzékszervek minden szempontból fejlettek, látás, hallás, szaglás és ízlelés terén is.	Különválnak a járás és a futás. Sok felesleges mozgást végeznek. Kial- akul az ujjak együttes majd egyenkénti koordi- nációja. A gyermek már váltott lábbal megy le a lépcsőn.	A gyermek megérti a szavakat. A gyerek szókészlete aktív és passzív is egyben. A hároméves gyerek már közel 1000 szót használ és mondatszerkesztése kielégítő. A verbális készség kialakulása is jellemző.	A központi idegrendszer még fejletlen. A mielinizáció előtt az információk még nem tudnak tárolódni. Kevés élményünk van kisgyer- mekkorból. A mielinizá- ció után kb. fél éves korig az agy még fejlő- dik, de ezután elkezde- nek pusztulni a neuro- nok.	Kb. 3 éves koráig a gyermek érzéketlennek tűnik, nincs benne együttérzés. Kapcsolatai felszínesek. Valódi kommunikáció nem jöhet létre, agresz- zió viszont lehet a fojtatása az érzelmi változásoknak.
Óvodáskor	3-6 éves korig	Erre a korra jellemző vezető tevékenység a szerepjáték. A gyerekek saját maguk választják ki azokat a szabályokat, amelyek a szerepekhez kapcsolódnak. Kialakul az alá-és fölérendeltségi viszony. Felkészülés a felnőtt társadalomra.	Évenkénti növekedés átlá- ga 4-5 cm, a súlygyarapo- dás 1-2 kg. Megmarad a kisgyermekkor formá- ja. Befejeződik a fogzás. A nemi szerepek létrejötte. Az érzékszervi fejlődés használat közben történik. Tér-idő észlelése.	Biztonságosabbá válik a mozgás, de a finom mozgások még fejletle- nek. Nagy mozgáséhség jellemző erre a korra. A mozgás már csak mini- mális energiát használ fel.	A beszéd egyre jobban fejlődik. Ennek oka a gyerek és környezetének kapcsolatában kereshe- tő. A beszéden kívül új kifejezési forma a rajz lesz.	Ebben a korszakban alakulnak ki azok a törvények, melyek sze- rint egy társadalom él. Az adott helyzetben a konfliktusokat a gyermek már kezelni tudja.	Az önálló társadalmi szabályok elsajátítása.

Fejlődési korszakok	Időtartam	Vezető tevékenység	Jellegzetes testi, érzékszervi vonások	Mozgás fejlődése	Beszéd fejlődése	Idegrendszer fejlődése	Emocionális fejlődés
Kisiskoláskor	6-10 éves korig.	Az iskolai tanulás, mely során a gyerek elsajátítja az előírt tananyagot. Megjelenik a kötelesség. A gyerek vele egykorúak társaságába kerül. Megváltozik az életrendje, átalakul a gondolkodása.	A test magassága, súlya átalakul, megváltozik. Be-fejeződik az első alakváltozás. Az érzékszervek a tanulás szolgálatába állnak. Fontos a látó, halló képesség, mely könnyíti az észlelést. Kialakul a gyermek alkata.	A mozgás lecsökken az iskola fegyelmének köszönhetően. A gyermek mozgását jobban koordinálja, kitartóbban koncentrálna. A kéz finom mozgása kifejlődik. A mozgás még fejlődőképes.	A beszédnek jól érthetőnek és nyelvtani szempontból is helyesnek kell lennie, ez tanulási követelmény. A szókincs gazdagodik az olvasás kapcsán.	A gyerek gondolkodása, beszéde, észlelőképessége és emlékezete már annyira kialakult, hogy meg tudja tanulni a feladott tananyagot.	Ekkor van kialakulóban az erkölcs. Ez egy fejlődő folyamat. A gyerek sokáig nem tud különbséget tenni jó és rossz között. Az erkölcs kialakulása 10 éves korig tart, eddig még reverzibilis.
Pubertás kor	A nemi éréstől 18 éves korig.	Már nem a tanulás, hanem a társas kapcsolatok kialakítása játssza a vezető szerepet.	Kialakulnak a másodlagos nemi jelek. Fontos részt tölt be a hormonális működés. Ha elmarad az androgén, vagy az ösztrogén megfelelő termelődése, nem következik be a nemiérés.	A mozgás, az érzékszervi működés tökéletes. A fiúk mutálása e periódushoz kapcsolódik.	A beszéd már kifejlődött. Szókészletünk azonban még befogad új kifejezéseket a tanuláson keresztül.	Fontos feladat a hormonháztartás irányítása. A gyerekek el kell sajátítani a társadalmi kompetenciát, mellyel meg tudja találni az életadta konfliktusos helyzetekben a jó döntést. Fontos, hogy e korban alakul ki a jövőkép, ami tükrözi saját képességeinket, de a társadalmi elvárásokat is. A jövőképnek reálisnak kell lennie és ez a társadalom visszajelzései nélkül nem sikerülhet.	Nagyon fontos, hogy a hormonális működés hatással van a magatartásunkra is. Ezáltal mi is hatással vagyunk a környezetünkre. A tanulás, mint társadalmi elvárás ellentétben áll a társas kapcsolatok kiépítésével. A kamasznak fel kell ismernie, hogy a társadalom mit vár tőle, a szülők ebben nagy segítségre lehetnek, mivel a társadalmi környezetet a család jelenti elsősorban.